

Ons nummer: O25.002082

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Onderzoek Effect verhoging toeristenbelasting
Commissie	Bestjoer en Finânsjes
Collegebesluit d.d.	30 september 2025
Portefeuillehouder	Michel Rietman
Team	Ruimtelijke Ontwikkeling
Adviseur	Grietje Kraak

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

- Kennis te nemen van het onderzoek Effect verhoging toeristenbelasting en benchmark ligplaatstarieven, bureau Ginder, september 2025;
- De raad actief te informeren en verzoeken om de informatie te betrekken in haar overwegingen tijdens de behandeling van de programmabegroting 2026;
- De aanbevelingen over te nemen voor wat betreft het uitvoeren van een analyse naar de mogelijkheden voor een gedifferentieerd tarief toeristenbelasting en de heffingswijze van stroom naar gebruik in de liggeldtarieven;
- Na vaststelling van de concept-programmabegroting 2026 door de raad, blijven we in gesprek met de werkgroep Gastvrijheidseconomie van de Ondernemersfederatie Súdwest-Fryslân. Samen werken we verder uit hoe het ondernemersveld actief kan worden betrokken bij de uitvoering en de doorontwikkeling van de visie Gastvrijheidseconomie.

Toelichting/achtergrond

In de concept-programmabegroting 2026 is voorgesteld om de toeristenbelasting te verhogen met 10%. De verhoging is opgenomen om extra inzet mogelijk te maken op het gebied van toerisme en recreatie, waaronder het kunnen uitvoeren van de Evenementenvisie (juli 2024) en de visie Gastvrijheidseconomie 2035 (april 2024). De verwachte meeropbrengst is daarbij geraamd op €364.000,-.

De verhoging van 10% is opgebouwd uit een deel inflatie (2,7% = €99.000,-) en een deel uitvoering visie Gastvrijheidseconomie 2035 (7,3% = €265.000,-). Het deel inflatie kan worden gezien als compensatie voor stijgende kosten van de huidige, gemeentelijke inspanningen voor de gastvrijheidseconomie. Dit deel draagt bij aan bijvoorbeeld de verhoging van de bijdrage voor Marrekrite, uitvoering Evenementenvisie, bijdrage stichting Sneekweek, subsidieverhoging theater als ook aan investeringen binnen het taakveld Openbare Ruimte. Voor het deel voor de uitvoering van de visie Gastvrijheidseconomie 2035, is voorgesteld om het bedrag van €265.000,- structureel in te zetten.

Verhoging van de toeristenbelasting in 2026 betekent dat het tarief twee jaar op rij stijgt. In 2025 is het tarief voor het eerst sinds 2017 met 60% verhoogd, van €1,25 naar €2,00 per overnachting. Met een verhoging van 10% in 2026 komt het tarief uit op €2,20 per overnachting. Naast de verhoging van de toeristenbelasting speelt op landelijk niveau in 2026 de verhoging van het btw-tarief van 9% naar 21%. Deze tariefverhoging geldt voor vrijwel alle logiescategorieën, met uitzondering van toeristische kampeerplaatsen. Ook voor passantenplaatsen in de havens is de verhoging niet van toepassing; voor jachthavens geldt het btw-tarief van 21% al sinds 2017. Bij de sector overheerst op dit moment een gevoel van een toenemende lastendruk.

Onderzoek Effect verhoging toeristenbelasting

Om de effecten van de drie belastingverhogingen in te kunnen schatten, is onderzoek gedaan naar

de prijselasticiteit¹ van het overnachtingsproduct in de gemeente en daarmee de concurrentiepositie van Súdwest-Fryslân (bijlage 1).

Uit het onderzoek blijkt dat het tarief toeristenbelasting op dit moment vrijwel gelijk is aan het provinciale gemiddelde van €2,05, iets lager dan soortgelijke watersportgemeenten buiten Fryslân (benchmark) met een gemiddelde van €3,32 en lager dan het landelijke gemiddelde van €2,54. De stijging van het tarief sinds 2017 was iets minder sterk dan het provinciale gemiddelde en heeft niet geleid tot aanzienlijk hogere tarieven. Met het huidige tarief bevindt Súdwest-Fryslân zich op provinciaal niveau in de middenmoot. Met een verhoging van het tarief in 2026 en bij het gelijk blijven van tarieven in andere gemeenten, zou Súdwest-Fryslân op een vijfde plaats in de provincie kunnen komen, boven bijvoorbeeld Terschelling en Ameland.

Met behulp van een prijselasticiteitsberekening is door de onderzoekers gekeken naar het verwachte effect van de drie opeenvolgende maatregelen:

1. *Verhoging toeristenbelasting met 60% in 2025*
Deze verhoging leidt, bij een gemiddelde prijselasticiteit, naar verwachting tot circa 45.000 minder overnachtingen. Vooral campings en jachthavens worden hierdoor geraakt, omdat de toeristenbelasting daar een relatief groot aandeel vormt van de totale logiesprijs.
2. *Verhoging van het btw-tarief van 9% naar 21% in 2026*
Ook deze maatregel heeft naar verwachting een effect van circa 45.000 minder overnachtingen. Het effect is vooral merkbaar bij hotels en vakantiewoningen, omdat het btw-percentages wordt toegepast op een hogere logiesprijs.
3. *Verhoging toeristenbelasting met 10% in 2026*
De verhoging van €2,00 naar €2,20 per overnachting heeft naar verwachting het kleinste effect: ongeveer 10.000 minder overnachtingen. Omdat toeristen doorgaans alleen de totaalprijs zien (inclusief toeristenbelasting), zal deze beperkte stijging waarschijnlijk nauwelijks opvallen en speelt deze stijging slechts een bescheiden rol binnen de totale prijsverhoging.

De drie belasting verhogende maatregelen kunnen samen zorgen voor een daling in het aantal overnachtingen met 86.000-100.000, een krimp van mogelijk 8-10%. Vooral campings en vakantiewoningen worden geraakt. Tegelijkertijd wordt er een autonome groei van het toerisme verwacht van circa 14.000 overnachtingen per jaar. Prijsverhogingen kunnen deze groei echter afremmen. Terwijl (directe) investeringen in de sector en toeristisch-recreatieve infrastructuur de vraag weer kunnen stimuleren. Herstel van het aantal overnachtingen op het huidige niveau zal naar schatting een periode van 5-7 jaar vragen.

Kanttekening bij het onderzoek

Het van belang om te benadrukken dat het prijselasticiteitsonderzoek gebaseerd is op een theoretisch model. De daadwerkelijke effecten van de verschillende belastingverhogingen zullen pas in de komende jaren zichtbaar worden. Deze effecten kunnen zowel positief als negatief uitpakken. Daarnaast spelen er meer factoren mee die van invloed kunnen zijn op het aantal overnachtingen in de gemeente. Eén daarvan is het weer. Het logiesaanbod in Súdwest-Fryslân bestaat voor een groot deel uit kampeer- en passantenplaatsen, die sterk afhankelijk zijn van weersomstandigheden. Slecht weer in het hoogseizoen leidt doorgaans tot een daling in het aantal overnachtingen.

¹ Een verhoging van toeristenbelasting leidt automatisch tot een hogere totaalprijs per overnachting. Toeristenbelasting komt vaak bovenop de overnachtingsprijzen die consumenten betalen en het heeft daarmee invloed op de concurrentiepositie van recreatieondernemers als ook op de regio Zuidwest Fryslân als bestemming. Uiteindelijk kan tariefverhoging leiden tot een lager aantal overnachtingen. Er zal een bovengrens aan de prijs van het product (vakantie) in Súdwest-Fryslân zitten. Als dit te duur wordt, zullen consumenten op zoek gaan naar een goedkoper alternatief. Een prijselasticiteitsonderzoek geeft inzicht in het effect van de tariefverhoging op het te verwachten aantal overnachtingen. Of met andere woorden: hoe gevoelig is de vraag naar het logiesproduct in Súdwest-Fryslân voor veranderingen in de prijs?

Impact op- en verwachtingen bij de sector

De impact van de drie belasting verhogende maatregelen in een periode van twee jaar is vooral merkbaar in het draagvlak bij de recreatieondernemers. Voor de visie Gastvrijheidseconomie 2035 is een breed participatietraject doorlopen, waarna de raad de visie in april 2024 unaniem heeft vastgesteld. Samen met de stakeholders is een uitvoeringsprogramma uitgewerkt om zo ook toe te kunnen werken naar realisatie van de ambities en doelstellingen uit de visie. Dit heeft verwachtingen gewekt bij stakeholders en partners in de gastvrijheidssector.

Tot nu toe is de uitvoering van de visie beperkt gebleven. Voor een eerste vierjarige uitvoeringsperiode is een investering van €2,4 miljoen geraamd, wat neerkomt op een jaarlijks uitvoeringsbudget van €600.000,-. Van de meeropbrengst van de verhoging van de toeristenbelasting met 60% in 2025 en die is geraamd op ruim €1,3 miljoen per jaar, zijn er geen structurele middelen ingezet voor versterking van de sector en de uitvoering van de visie Gastvrijheidseconomie 2035. Dit heeft tot teleurstelling geleid in de sector. Dit blijkt onder andere uit de petitie die in juni 2025 werd aangeboden en waarin ondernemers het gemeentebestuur oproepen om af te zien van verdere verhogingen van de toeristenbelasting en om structureel te investeren in de sector.

Met het voorstel in de concept programmabegroting om vanaf 2026 structureel €265.000,- te reserveren voor de uitvoering van deze visie, vloeit ongeveer 15% van de totale geraamde meeropbrengst toeristenbelasting 2025 en 2026 (€1,7 miljoen) terug naar de sector. Met het voorstel wordt er voor het eerst een structurele koppeling gelegd tussen de opbrengsten uit toeristenbelasting en investeringen in de gastvrijheidseconomie. Dit kan mogelijk bijdragen aan het herstel van vertrouwen en draagvlak onder ondernemers, en vormt een belangrijke stap richting gezamenlijke realisatie van de visie.

Uitvoering van de visie Gastvrijheidseconomie 2035

Met de visie Gastvrijheidseconomie 2035, Súdwest-Fryslân activeert je, streeft de gemeente naar een gastvrijheidseconomie die de kwaliteit van leven, de brede welvaart van alle inwoners vergroot. Om dit te bereiken, zijn er in de visie zes routes uitgewerkt waarlangs uitvoering kan plaatsvinden. Drie van de zes routes betreft inhoudelijke routes, die direct bijdragen aan het streven dat 100% van de inwoners voordelen ervaart van de gastvrijheidseconomie. De andere drie routes zijn ondersteunende, randvoorwaardelijke routes.

Zes routes om de visie Gastvrijheidseconomie 2035 te realiseren

Inhoudelijke routes die direct bijdragen aan het doel:

1. De beleving van een Friese omgeving van topkwaliteit: continue werken aan de basis
2. Gezonde reuring in het schouderseizoen: continue werken aan vernieuwing en aanbod vol verhalen
3. Een sociale gastvrijheidseconomie: die beschikbaar is voor iedereen met een kleine en modale portemonnee

Ondersteunende, randvoorwaardelijke routes:

4. Versterken van het organiserend vermogen van de gastvrijheidseconomie
5. Basis op orde in de gemeente
6. Belevingskwaliteit in ruimtelijke ontwikkelingen

Het voorstel in de concept programmabegroting 2026 om structureel €265.000,- per jaar te reserveren voor de uitvoering, sluit niet volledig aan bij de geraamde inzet van €600.000,- die nodig is om het volledige ambitieniveau van de visie te realiseren. Dit kan betekenen dat er keuzes gemaakt moeten worden door het afschalen, (her)prioriteren en temporiseren van de uitvoering. Ook kan dit vragen om een bijstelling van de vastgestelde ambities, zodat het college de beschikbare middelen zo goed mogelijk kan inzetten en de uitvoering blijft aansluiten bij de beleidsmatige prioriteiten van de raad. Het gesprek hierover met de sector wordt gevoerd via de werkgroep Gastvrijheidseconomie van de Ondernemersfederatie Súdwest-Fryslân.

Afsluiting

Het college verzoekt de raad om deze actieve informatie te betrekken in haar overwegingen aangaande de behandeling van de programmabegroting 2026.

Naast het prijselasticiteitsonderzoek is een benchmark uitgevoerd op de ligplaatstarieven van de gemeente. Hieruit blijkt dat de huidige gemeentelijke tarieven marktconform zijn en op dit moment geen aanpassing behoeven. De keuze van de gemeente voor een all-in tarief (bruggelden, douchen, water, vuilwater) kan in de communicatie nog beter worden benut (Gastvrij Súdwest, alles inclusief!).

De onderzoekers doen een tweetal aanbevelingen, welke het college overneemt: het uitvoeren van een analyse naar de mogelijkheden voor een gedifferentieerd tarief toeristenbelasting en naar de heffingswijze van stroom naar gebruik in de liggeldtarieven. De analyses worden in het derde kwartaal van 2026 opgestart. Over de resultaten zal het college de raad naar verwachting in het tweede kwartaal 2027 actief informeren.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar onderstaande links en bijlagen.

Links

[Petitie](#) tegen verhoging toeristenbelasting, juni 2025

[Actieve info](#) Uitvoering visie Gastvrijheidseconomie 2035, april 2025

[Uitvoeringsprogramma](#) Gastvrijheidseconomie 2035, juni 2024

[Visie](#) Gastvrijheidseconomie 2035, Súdwest-Fryslân activeert je, [april 2024](#)

Bijlage(n)

1. Onderzoek Prijselasticiteit verhoging toeristenbelasting en benchmark passantentarieven, bureau Ginder, september 2025